

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะของอุทยานการเรียนรู้ และห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของทั้งสองพื้นที่อันจะนำมาซึ่งการกำหนดแนวทางการออกแบบและบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการในอุทยานการเรียนรู้ และโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษาที่ 1 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี และโรงเรียนอนุบาลวัดพิชัยสงคราม เก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม จากเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ที่ใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 40 คน ขณะที่ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ที่มาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 80 คน และเจ้าหน้าที่ของอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 10 คน รวมทั้งนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 393 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ออกแบบอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 คน

ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ในส่วนมุมบันไดรักการอ่านและกำแพงความรู้ มุมเด็กเล็ก และมุมสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ต เพื่อประกอบกิจกรรมอ่านหนังสือ ฟังนิทาน ร่วมกิจกรรมหลังการเล่านิทานหรือการประดิษฐ์ของเล่น และเล่นเกม ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ที่มาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ และเจ้าหน้าที่ของอุทยานการเรียนรู้ ซึ่งมีความเห็นว่า หน้าที่ของพื้นที่ในอุทยานการเรียนรู้ทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว กับมุมเงียบ และลานสานฝัน เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปีได้ นอกจากนี้ครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ยังมีความเห็นพ้องกันว่า ห้องสมุดโรงเรียน เป็นสถานที่ที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะนำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ อ่านหนังสือ ฟังนิทาน และเล่นเกม มารวมไว้ในที่เดียวกันได้

แนวทางการออกแบบและบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการจำลองพื้นที่บางส่วนของอุทยานการเรียนรู้มาไว้ในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สามารถทำได้ โดยการปรับปรุงและจัดพื้นที่ภายในห้องสมุดโรงเรียนใหม่ จากห้องสมุดโรงเรียนเดิมซึ่งมีพื้นที่อ่านหนังสือทั่วไป พื้นที่อ่านหนังสือสำหรับเด็กเล็ก และห้องโสตทัศนศึกษา ในสัดส่วน 70% 20% และ 10% ตามลำดับ ทำการเพิ่มพื้นที่ส่วนมุมบันไดรักการอ่านและกำแพงความรู้ มุมเด็กเล็ก มุมสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ต มุมเงียบ และลานสานฝัน เข้าไปรวมกับพื้นที่เดิมในห้องสมุดโรงเรียน ในสัดส่วน 5% 10% 10% 50% และ 25% ตามลำดับ เพื่อเพิ่มกิจกรรมอื่น ๆ ให้กับห้องสมุด ได้แก่

ฟังนิทาน ประดิษฐ์ของเล่น และเล่นเกม จากเดิมที่มีเพียงการอ่านหนังสือและการชมสื่อวีดิทัศน์
ติดตั้งอุปกรณ์ของพื้นที่ใหม่แต่ส่วนที่เพิ่มเข้าไป เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะได้ห้องสมุดรูปแบบใหม่
ที่มีคุณลักษณะเหมือนอุทยานการเรียนรู้ แต่ควรคำนึงถึงหลักการบริหารจัดการ นโยบาย และ
ความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ งบประมาณ จำนวนผู้ดูแลห้องสมุด สถานที่ตั้งของ
ห้องสมุด และขนาดของห้องสมุด ซึ่งส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการสร้างอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียน
ประถมศึกษา อีกทั้งยังส่งผลต่อขอบเขตการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถม
ศึกษานี้ด้วย